

POSITION PAPER | FEBRUARI 2022

Internationalisering: Sturen op instroom

Vereniging Hogescholen

De arbeidsmarkt vraagt om afgestudeerden die beschikken over internationale en interculturele competenties. De impact van COVID-19 en Brexit op de instroom van internationale studenten is op termijn onzeker. Het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de EU, en daarmee uit Erasmus+, betekent dat Nederland in beeld komt als aantrekkelijk alternatief. Aan hogescholen studeert een beperkt aantal internationale studenten die een bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van brede competenties van alle studenten en aan het vullen van tekorten op de arbeidsmarkt. De Vereniging Hogescholen heeft geen ambitie het aantal internationale studenten te laten groeien en pleit voor het ontwikkelen van instrumenten om de instroom van internationale studenten te kunnen sturen.

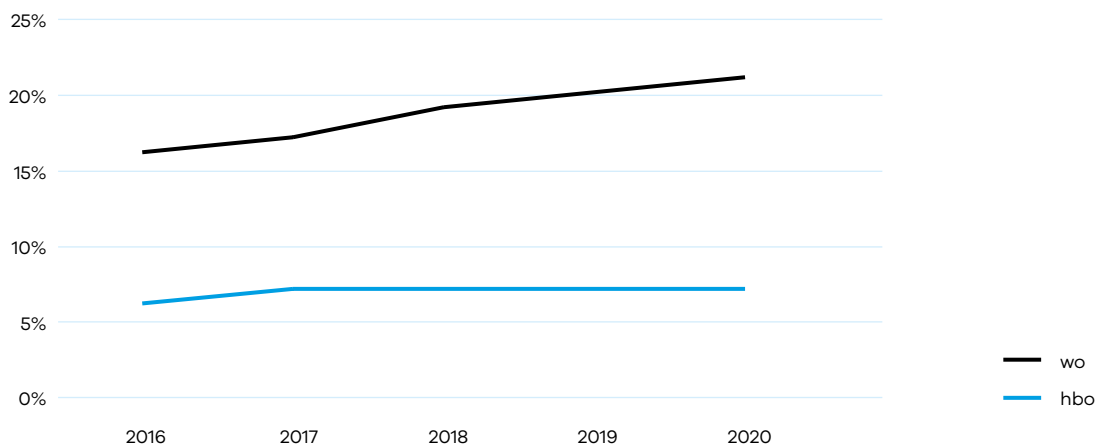
Internationale context

Interculturele vaardigheden zijn zowel in nationale als internationale context van belang. Door het opleiden van internationale studenten en het aantrekken van internationale staf leveren hogescholen een bijdrage aan de Nederlandse kenniseconomie. Een kwart van onze buitenlandse alumni blijft in Nederland wonen en werken. Als open economie zijn we afhankelijk van internationale handel en het delen van kennis. De unieke positie van het hoger beroepsonderwijs en praktijkgericht onderzoek mag niet ontbreken bij handels- en kennismissies. De EU is voor hogescholen een plek waar samenwerking ontstaat om beleid te verbeteren, grensoverschrijdend onderzoek te starten en innovaties te versnellen. Voor onderzoek en innovatie is het van groot belang dat instellingen aansluiting houden bij die kennisnetwerken.

Hogescholen en internationalisering

Het hbo kent een grote diversiteit aan opleidingen: van lerarenopleidingen en zorgopleidingen tot hospitality en techniek. Van alle hbo-opleidingen is 81% volledig Nederlandstalig. Circa 11% van de opleidingen heeft zowel een Nederlandstalige als een Engelstalige variant en circa 8% wordt alleen in het Engels aangeboden. Nederlandse studenten hebben in tweetalige opleidingen de keuze de opleiding in het Engels of in het Nederlands te volgen. Hiermee wordt de toegankelijkheid van het hbo geborgd. Hogescholen bieden alleen Engelstalige opleidingen aan als het inherent is aan het beroepsperspectief en de vraag vanuit de arbeidsmarkt. Daardoor heeft een deel van de hbo-opleidingen een sterk internationaal karakter. Zo is in de agro & food sector een buitenlandstage gemeengoed (61%) en hebben opleidingen in de kunstsector, hospitality management en international business een relatief grotere instroom aan buitenlandse studenten. Andere opleidingen hebben een sterk nationale of regionale focus. Lerarenopleidingen kennen bijvoorbeeld bijna geen internationale studenten en kennen ook een beperkte uitgaande studiepuntmobiliteit (15%). Voor hogescholen blijft het uitgangspunt dat hbo-opleidingen Nederlandstalig zijn. Daarnaast bestaat de variant van een opleiding met een Nederlandstalige opleiding naast de Engelstalige opleiding. Tot slot kent het hbo enkele opleidingen waarvan de beroepspraktijk internationaal is en waarbij om die reden het onderwijs louter Engelstalig is (bijvoorbeeld bij de hotelscholen).

Percentage internationale studenten

Het aantal internationale studenten uitgedrukt als percentage van de totale studentenpopulatie in het hbo en wo.

Gelijke kansen

Niet alle hbo-studenten hebben de mogelijkheid om naar het buitenland te gaan. Dit kan doorwerken in de latere carrière van studenten en vergroot daarmee het risico op sociale ongelijkheid. Iedereen moet kunnen profiteren van de mogelijkheden die internationalisering biedt, ook degenen die van huis uit minder kansen hebben om naar het buitenland te gaan. Daarom vraagt de Vereniging Hogescholen aandacht voor alle Nederlandse studenten, want deelname aan internationaliseringsactiviteiten vormt een instrument om meer studenten voor te bereiden op een succesvolle participatie in de samenleving. Kansen door inzet van alternatieve vormen van mobiliteit worden nog onvoldoende benut, zoals virtual mobility en blended learning, een leer methode die online en sociale trainingsmethodes combineert en integreert met traditionele klassikale activiteiten. Met de effecten van COVID-19, maar ook het belang van het ontwikkelen van internationale competenties, is het nodig projecten als 'internationalisation at home' of soortgelijke virtuele samenwerkingsprojecten te versterken.¹

¹ Met 'internationalisation at home' doe de student internationale en interculturele vaardigheden op zonder dat hij of zij naar het buitenland gaat.

Wat is nodig?

Een internationale mix van studenten en docenten kan de kwaliteit van het onderwijs en onderzoek verbeteren. Tegelijkertijd heeft de Vereniging Hogescholen geen ambitie het aantal internationale studenten te laten groeien. Om te waarborgen dat internationalisering een kwaliteitsimpuls geeft aan het onderwijs en elke student de kans bieden op een leerervaring in een internationale context, pleit de Vereniging Hogescholen voor het volgende:

- 1 Een groei van instroom van internationale studenten kan leiden tot capaciteitsproblemen bij opleidingen, maar ook in bijvoorbeeld de studentenhuysvesting. Het is daarom belangrijk om bij de ontwikkeling van instrumenten tot beheersing van de internationale studentenaantallen breder te kijken dan alleen de onderwijs- of onderzoeksplaatsen in het hoger onderwijs, maar ook rekening te houden met de impact op kennissteden.
- 2 Het regeerakkoord stelt: "Als de bestaande en nog in te voeren instrumenten onvoldoende blijken te zijn om schokken in de (internationale) studentenaantallen te beheersen, dan kijken we of nieuwe instrumenten nodig zijn." De Vereniging Hogescholen heeft de intentie om door middel van een handelingsrepertoire, dat gedragen wordt door de instellingen, te komen tot een eenduidige procesaanpak welke bij alle hogescholen wordt ingeregeld. De Vereniging Hogescholen wil graag aan de slag om een handelingsrepertoire voldoende juridische grondslag te geven. Concreet zet de VH hierbij o.a. in op de mogelijkheid van het tot stand komen van kostendekkende inschrijfkosten en capaciteitsbeperking voor enkel de Engelstalige opleidingsvariant.

Bronnen:

- Internationaliseringsagenda Hoger Onderwijs (2018)
- Kamerbrief over Internationale Kennis- en Talentstrategie (2020)